

CHƯƠNG TRÌNH CẢI CÁCH MÔI TRƯỜNG KINH DOANH VIỆT NAM GÓC NHÌN TỪ DOANH NGHIỆP

Báo cáo đánh giá tình hình thực hiện Nghị quyết 02 năm 2020 và Nghị quyết 35 năm 2016 của Chính phủ

Đậu Anh Tuấn

Trưởng Ban Pháp chế,
Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam

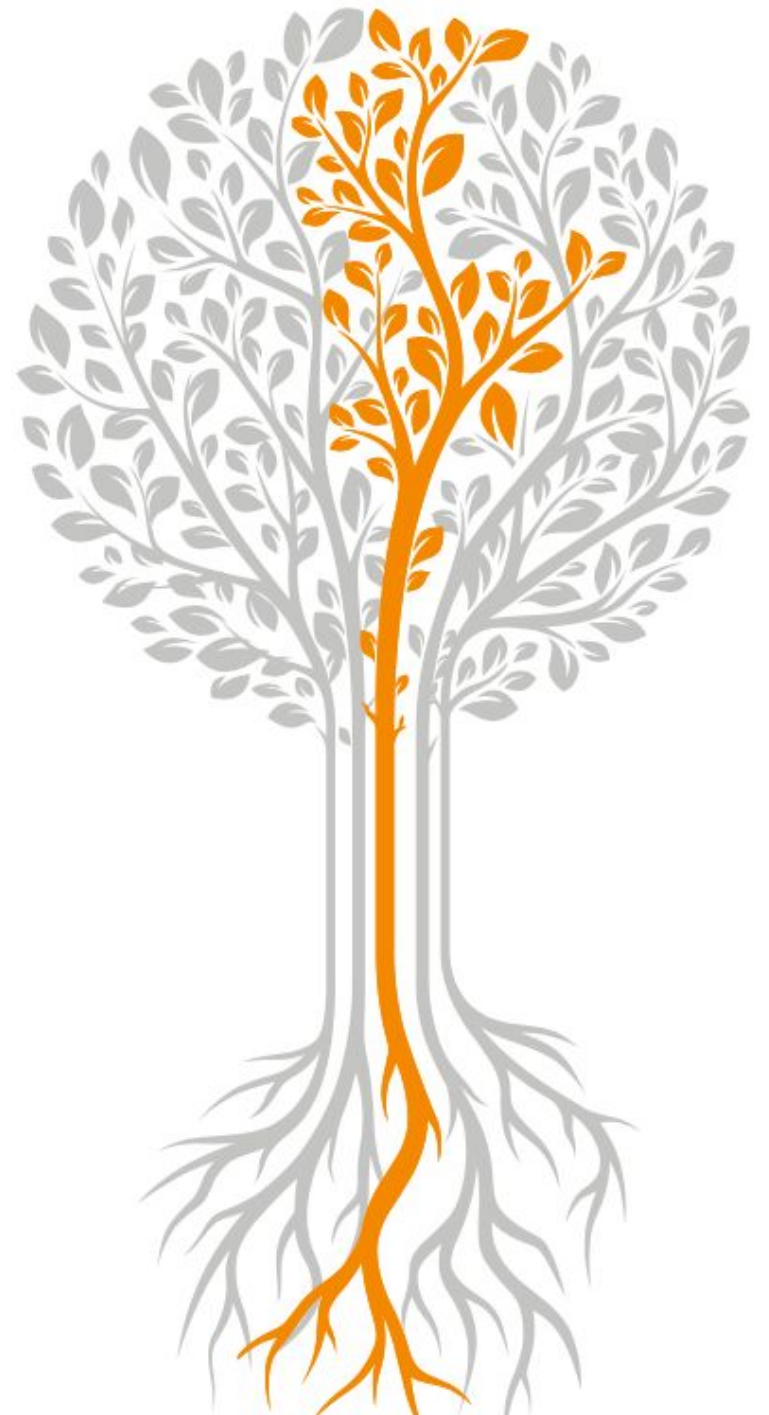
NỘI DUNG BÀI TRÌNH BÀY

- 1 Giới thiệu
- 2 Kết quả thực hiện các nhiệm vụ
- 3 Kiến nghị

01

Giới thiệu

— GIỚI THIỆU BÁO CÁO

- VCCI thực hiện báo cáo này theo nhiệm vụ được Chính phủ giao
- Phương pháp:
 - Dữ liệu từ điều tra doanh nghiệp PCI
 - Dữ liệu thống kê của các cơ quan nhà nước
 - Phỏng vấn sâu doanh nghiệp
 - Tham vấn chuyên gia, luật sư

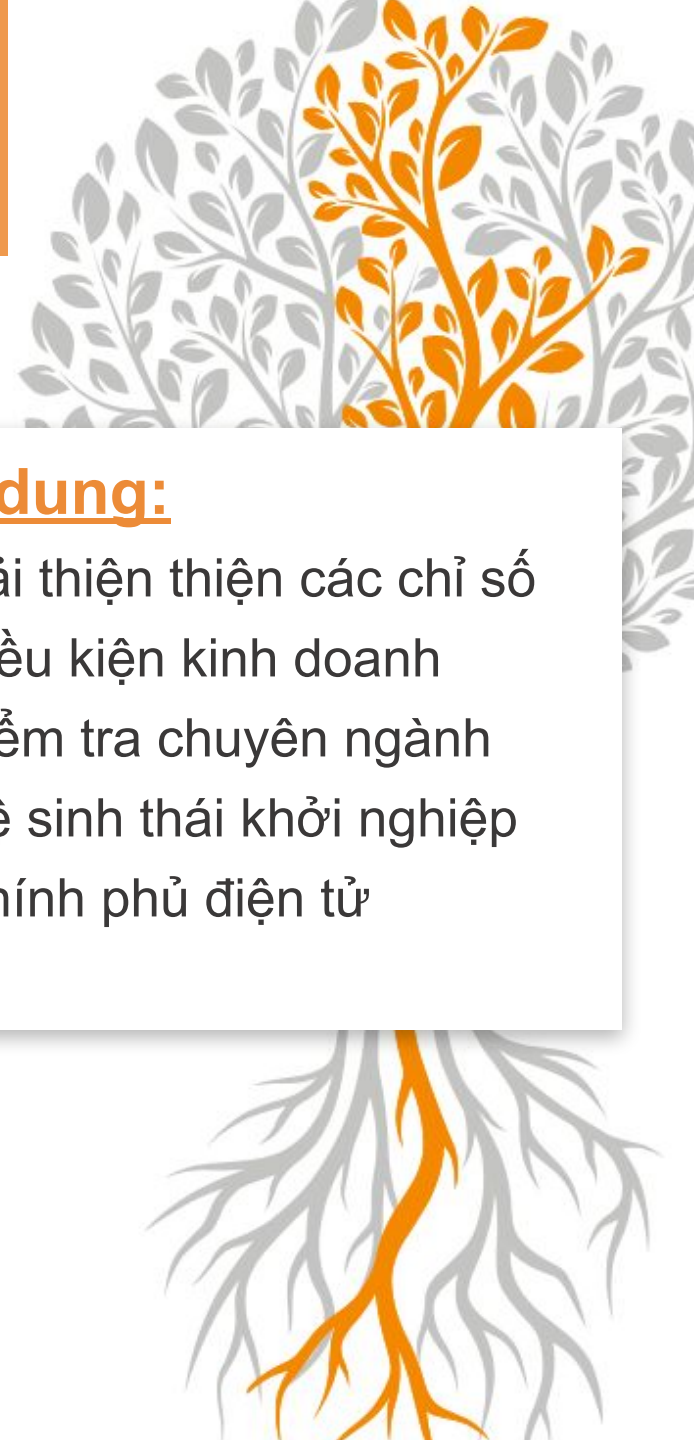
— Nghị quyết 02

Bối cảnh:

- Sau 5 năm Nghị quyết 19 (2014-2018)
- Nghị quyết 02: ngày làm việc đầu tiên của năm mới (2019-2021)
- Mục tiêu top 4 ASEAN
- Nghị quyết cho 3 năm và từng năm

Nội dung:

- Cải thiện thiện các chỉ số
- Điều kiện kinh doanh
- Kiểm tra chuyên ngành
- Hệ sinh thái khởi nghiệp
- Chính phủ điện tử

— Nghị quyết 35

Bối cảnh:

- Phát triển kinh tế tư nhân
- Giai đoạn 2016 – 2020

Nội dung:

10 nguyên tắc

- Quyền tài sản, quyền tự do kinh doanh
- Doanh nghiệp là đối tượng phục vụ
- Ổn định chính sách
- Cạnh tranh bình đẳng
- ...

05 nhóm giải pháp

- Cải cách hành chính
- Giảm chi phí cho doanh nghiệp
- Tạo môi trường kinh doanh thuận lợi
- ...

01

**Kết quả thực
hiện nhiệm vụ**

TỔNG QUAN CÁC KIẾT QUẢ THỰC HIỆN

❖ **Bối cảnh**

- COVID-19, thiên tai
- Công tác nhân sự, tổ chức bộ máy
- Các tổ chức quốc tế tạm dừng báo cáo đánh giá

❖ **Năm 2020**

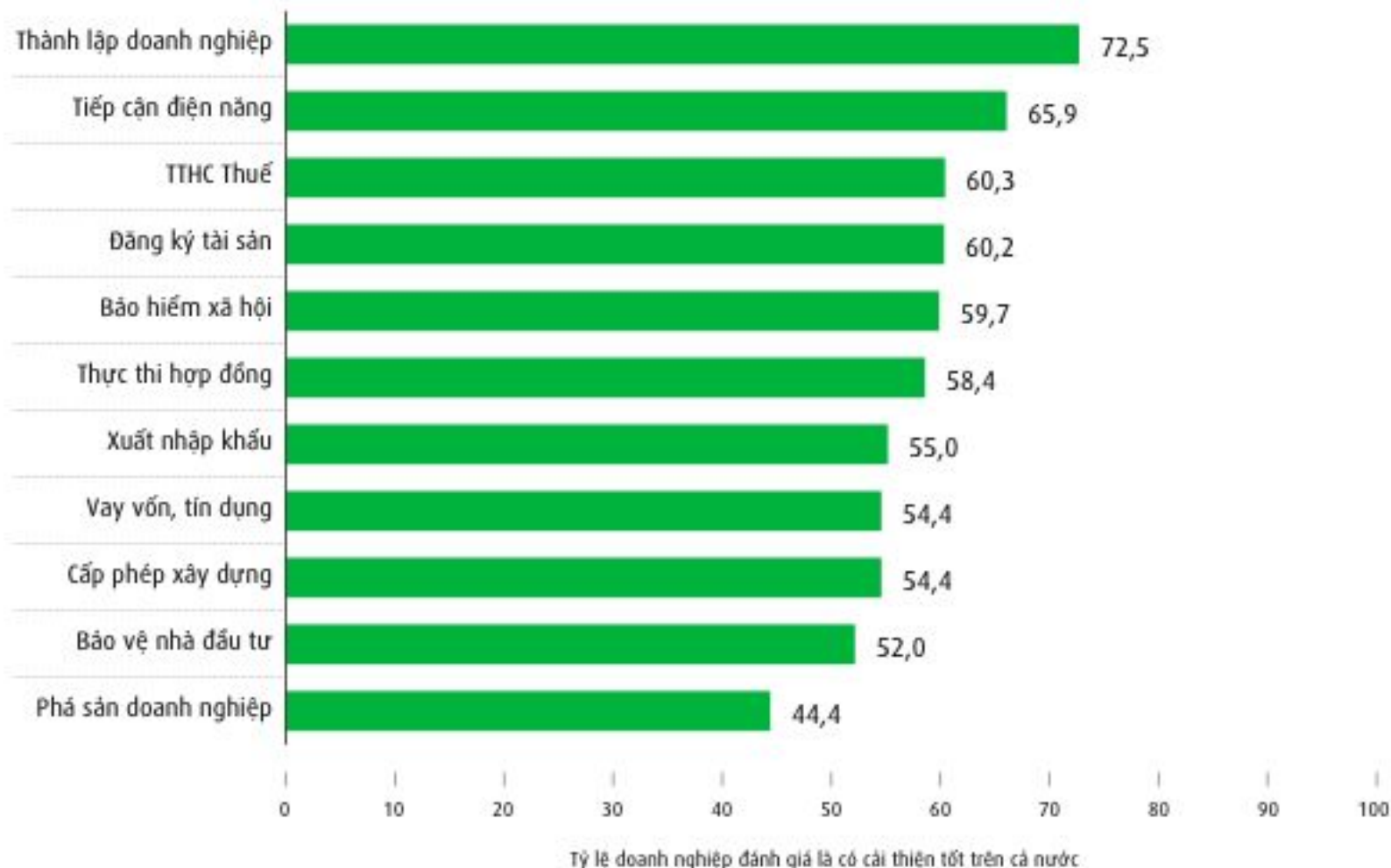
- Môi trường kinh doanh vẫn được cải thiện
- Tốc độ cải thiện chậm lại so với các năm trước

❖ **Từ 2016 – 2020**

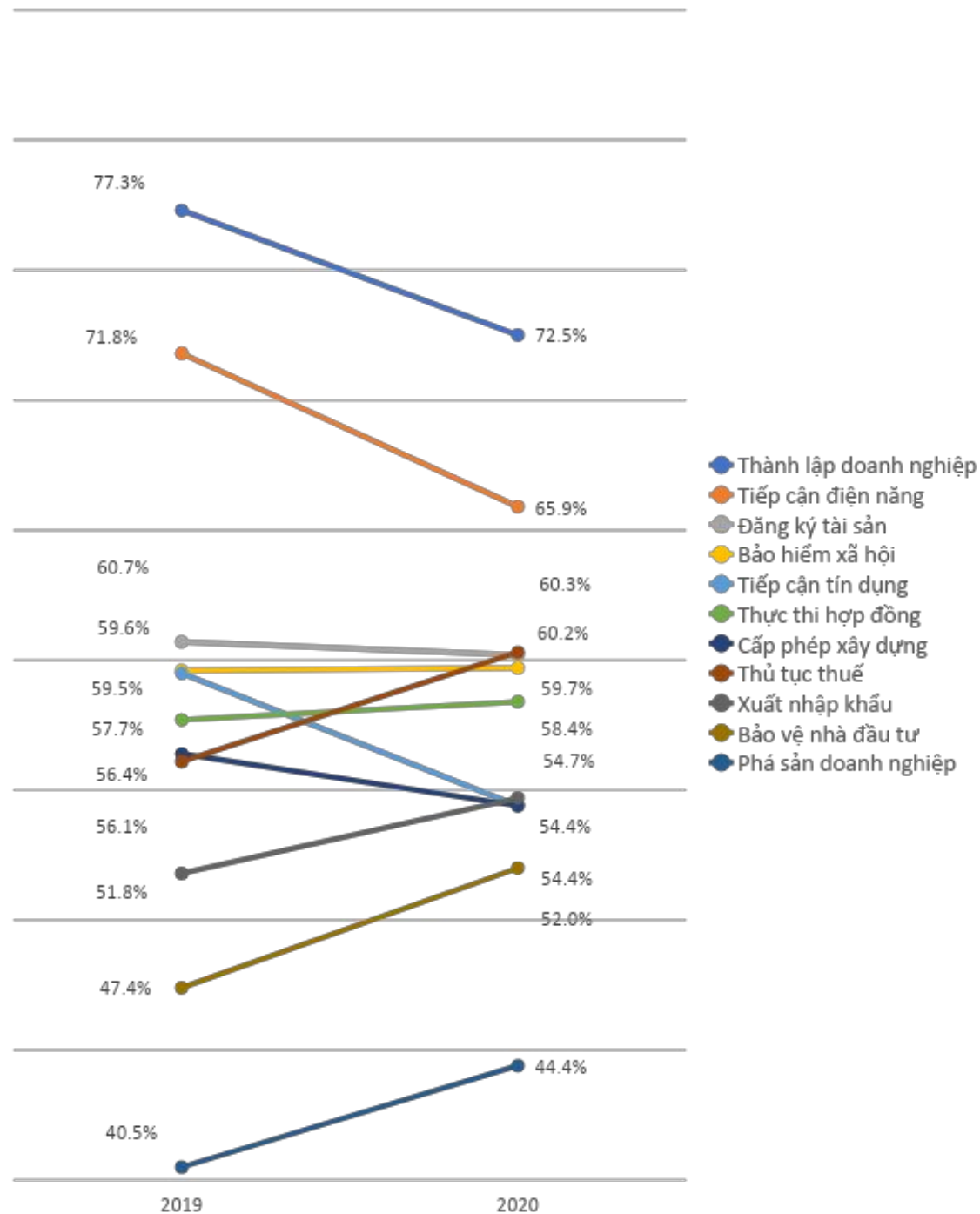
- Môi trường kinh doanh được cải thiện đáng kể

HÌNH 1

Đánh giá về mức độ chuyển biến trên một số lĩnh vực trong Nghị quyết 02/NQ-CP trên cả nước

Sự thay đổi đánh giá doanh nghiệp về mức độ chuyển biến trên một số lĩnh vực trong Nghị quyết 02 trên cả nước năm 2019 và 2020

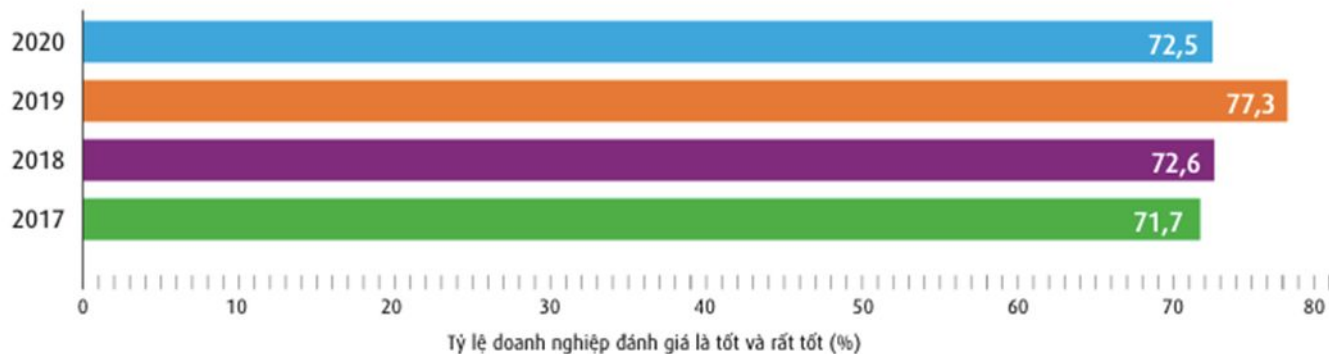

KHỞI SỰ KINH DOANH VÀ ĐĂNG KÝ THÀNH LẬP DOANH NGHIỆP

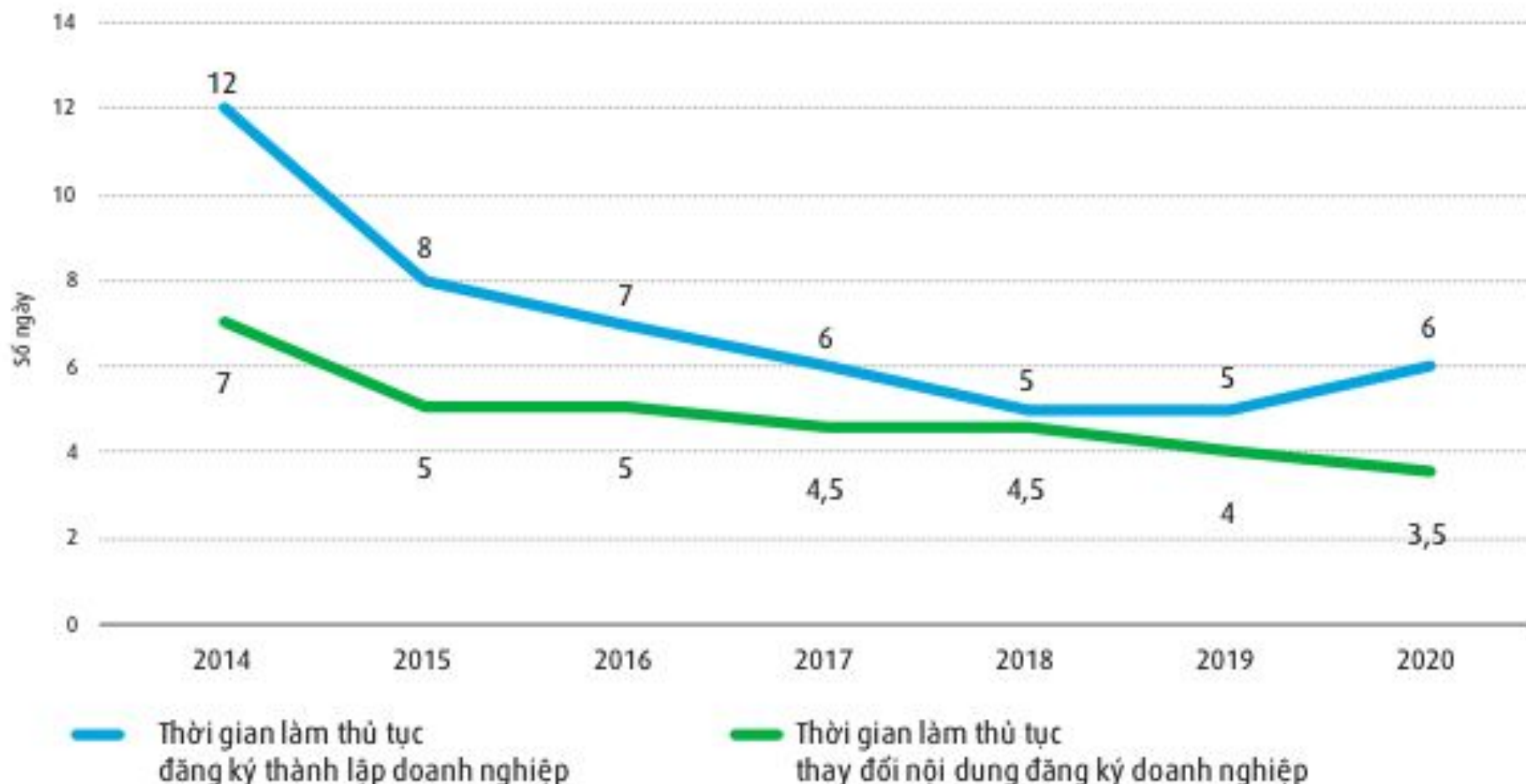
- ✓ Thời gian làm thủ tục đăng ký kinh doanh giảm còn một nửa từ 2014 đến 2020
- ✓ Năm 2020 có chứng lại:
 - Nhu cầu làm thủ tục trực tuyến tăng mạnh
- ✓ Hy vọng sẽ tiếp tục giảm trong năm 2021:
 - **Nghị định 22/2020/NĐ-CP**: miễn lệ phí môn bài năm đầu
 - **Nghị định 122/2020/NĐ-CP**: Liên thông đăng ký doanh nghiệp, khai trình lao động, đăng ký bảo hiểm xã hội, đăng ký sử dụng hoá đơn

HÌNH 6

Đánh giá mức độ cải thiện chỉ số thành lập doanh nghiệp từ năm 2017 đến năm 2020

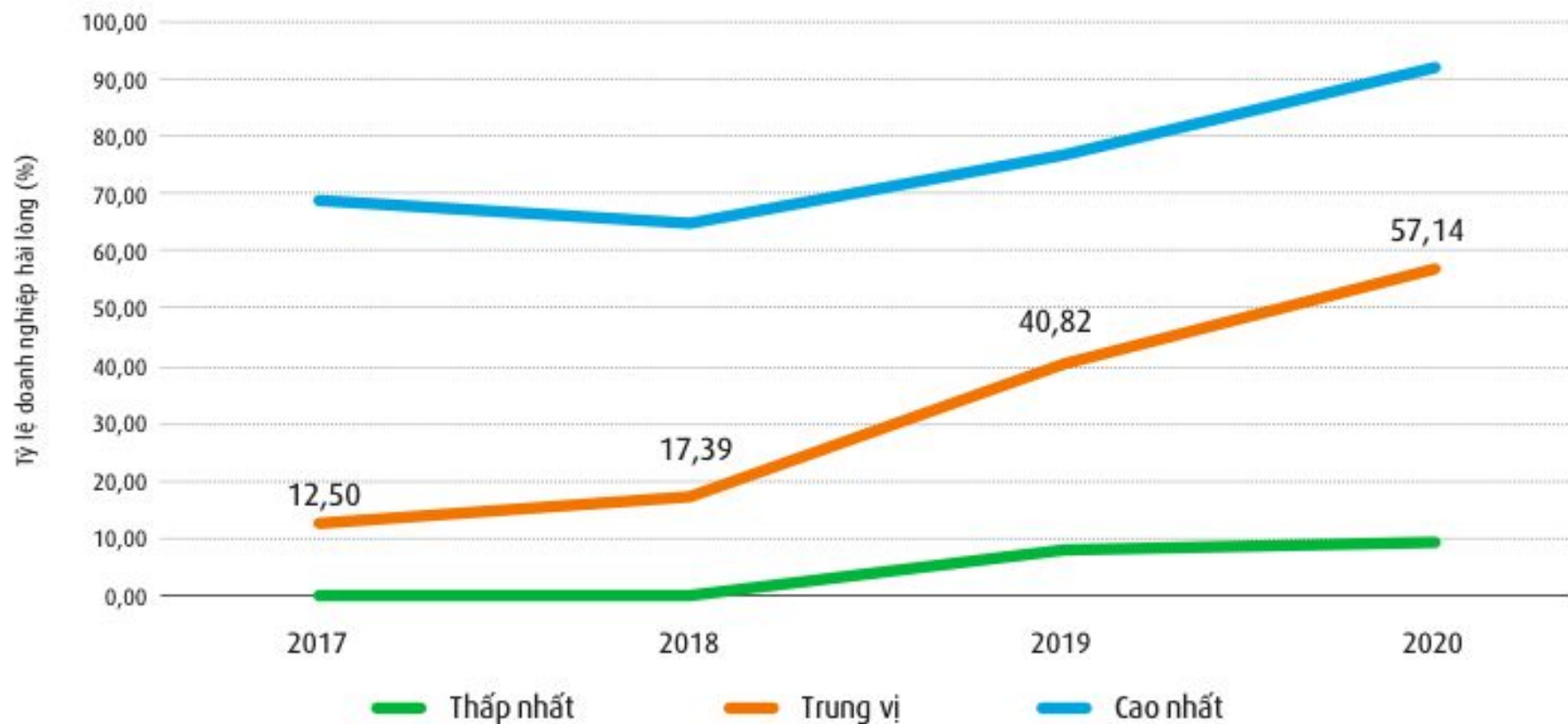

Thời gian làm thủ tục đăng ký thành lập doanh nghiệp và thủ tục thay đổi nội dung đăng ký doanh nghiệp từ 2014 đến 2020 (ngày)

HÌNH 9

Tỷ lệ doanh nghiệp làm thủ tục qua mạng hoặc bưu điện

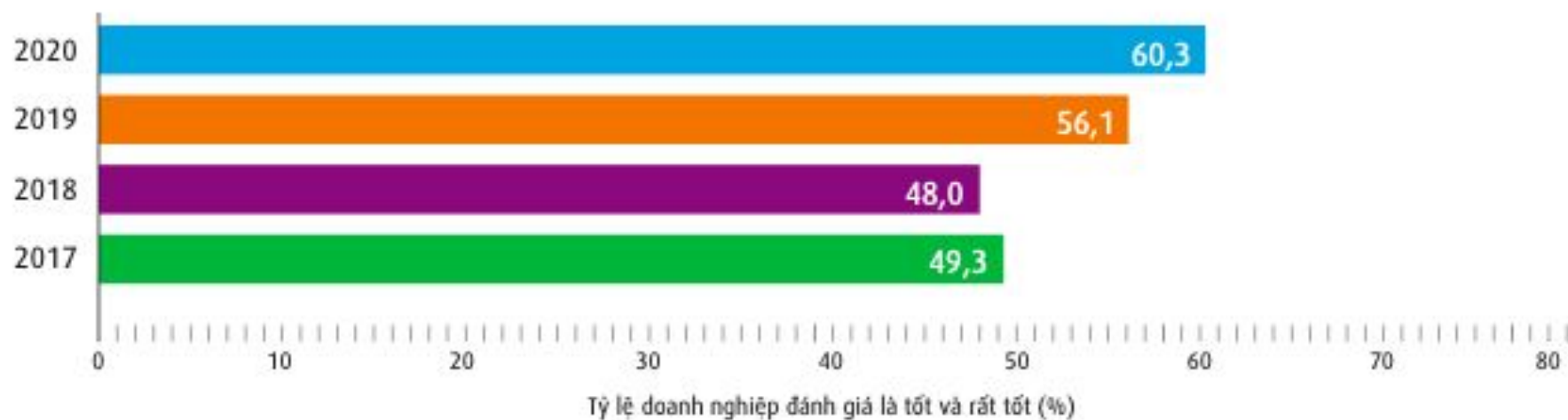
Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

NỘP THUẾ

- ✓ Lĩnh vực đã từng có điểm số rất thấp trong các năm trước nhưng đã cải thiện trong thời gian trở lại đây
- ✓ Năm 2020: Chính sách hỗ trợ doanh nghiệp vượt COVID
- ✓ Luật Quản lý thuế 2019 (có hiệu lực 1/7/2020)
 - Nhiều nội dung tạo thuận lợi cho doanh nghiệp
 - Văn bản hướng dẫn: nhiều nội dung "dễ cho cơ quan thuế, khó cho doanh nghiệp"
 - Nộp thuế TNDN tạm tính cho 3 quý là 75%
 - Quản lý thuế đối với TMĐT và dịch vụ xuyên biên giới
- ✓ Minh bạch chính sách thuế: Có xu hướng xấu đi

HÌNH 10

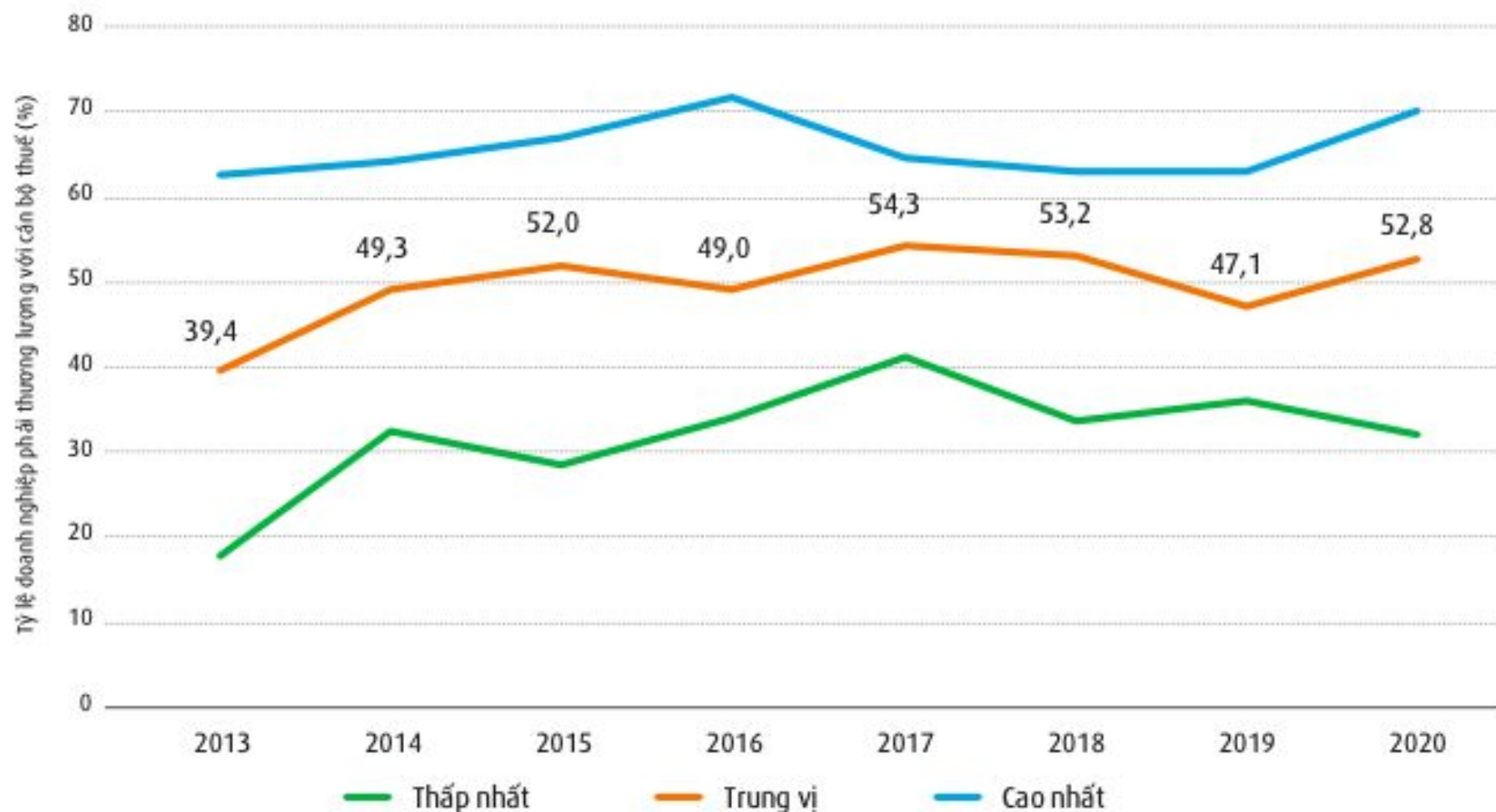
Đánh giá của doanh nghiệp về việc cải thiện chi số nộp thuế theo Nghị quyết 02 từ năm 2017 đến 2020

Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

HÌNH 14

Thương lượng với cán bộ thuế là phần thiết yếu trong hoạt động kinh doanh

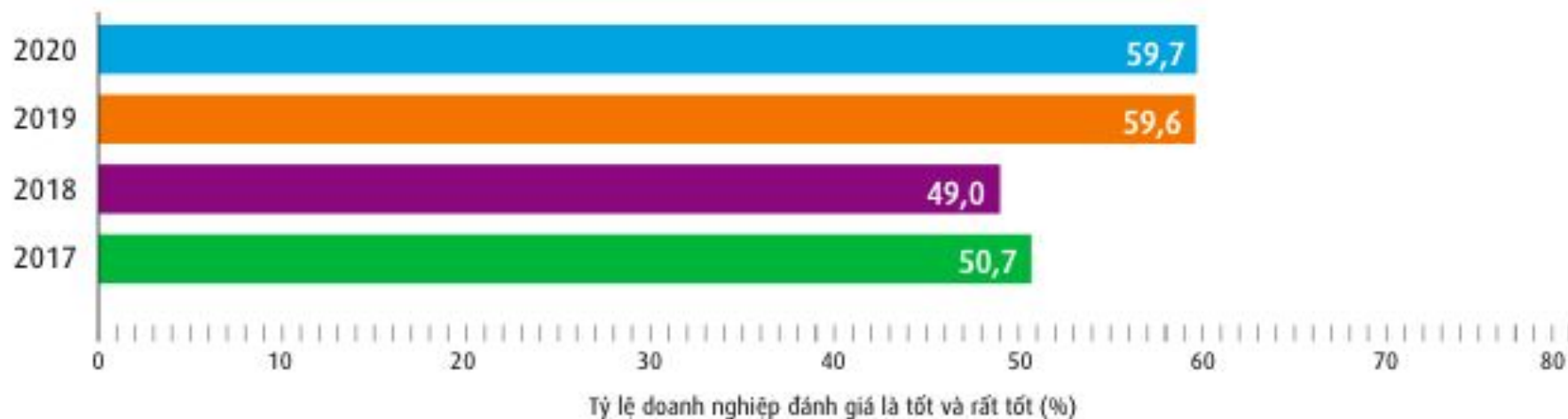

NỘP BẢO HIỂM XÃ HỘI

- Có sự cải thiện mạnh trong năm 2019, nhưng chững lại trong năm 2020
- Vẫn có 21% doanh nghiệp phản ánh gặp khó khăn khi làm thủ tục

HÌNH 15

Đánh giá về mức độ chuyển biến vấn đề nộp bảo hiểm xã hội từ năm 2017 đến năm 2020

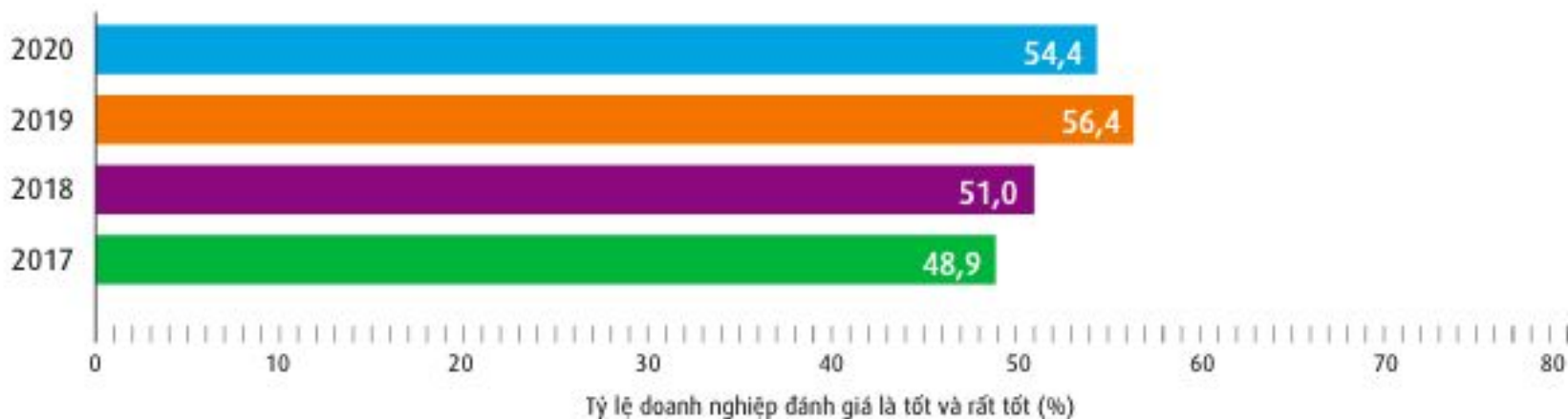
Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

CẤP GIẤY PHÉP XÂY DỰNG VÀ CÁC THỦ TỤC LIÊN QUAN

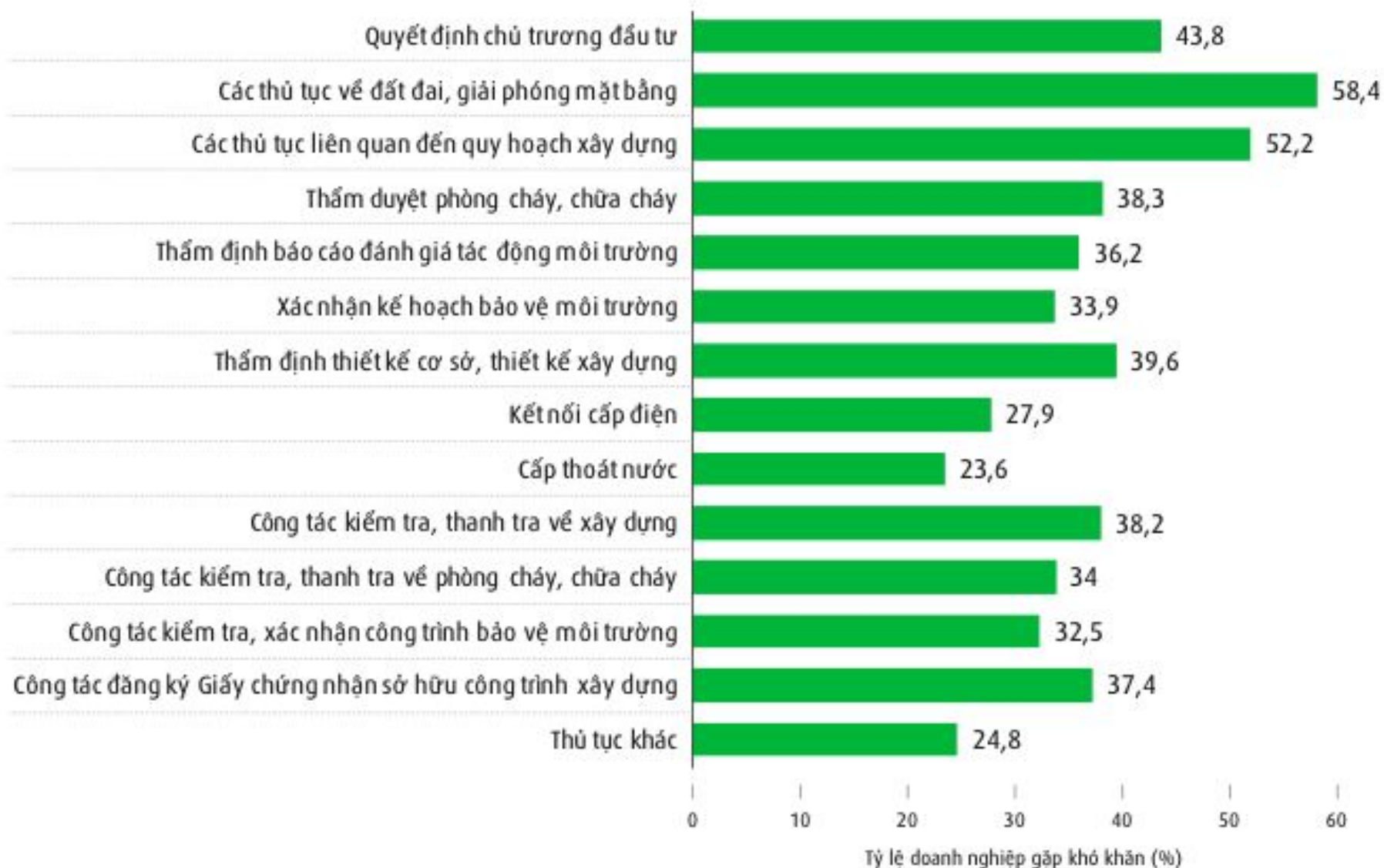
- Có sự chuyển biến trong các năm 2018 và 2019 nhưng đến năm 2020 lại giảm đi
- Các thủ tục khó khăn nhất liên quan đến đất đai, quy hoạch, đầu tư
- Chi phí không chính thức và thời gian làm thủ tục dài hơn quy định là các vấn đề lớn nhất

HÌNH 22

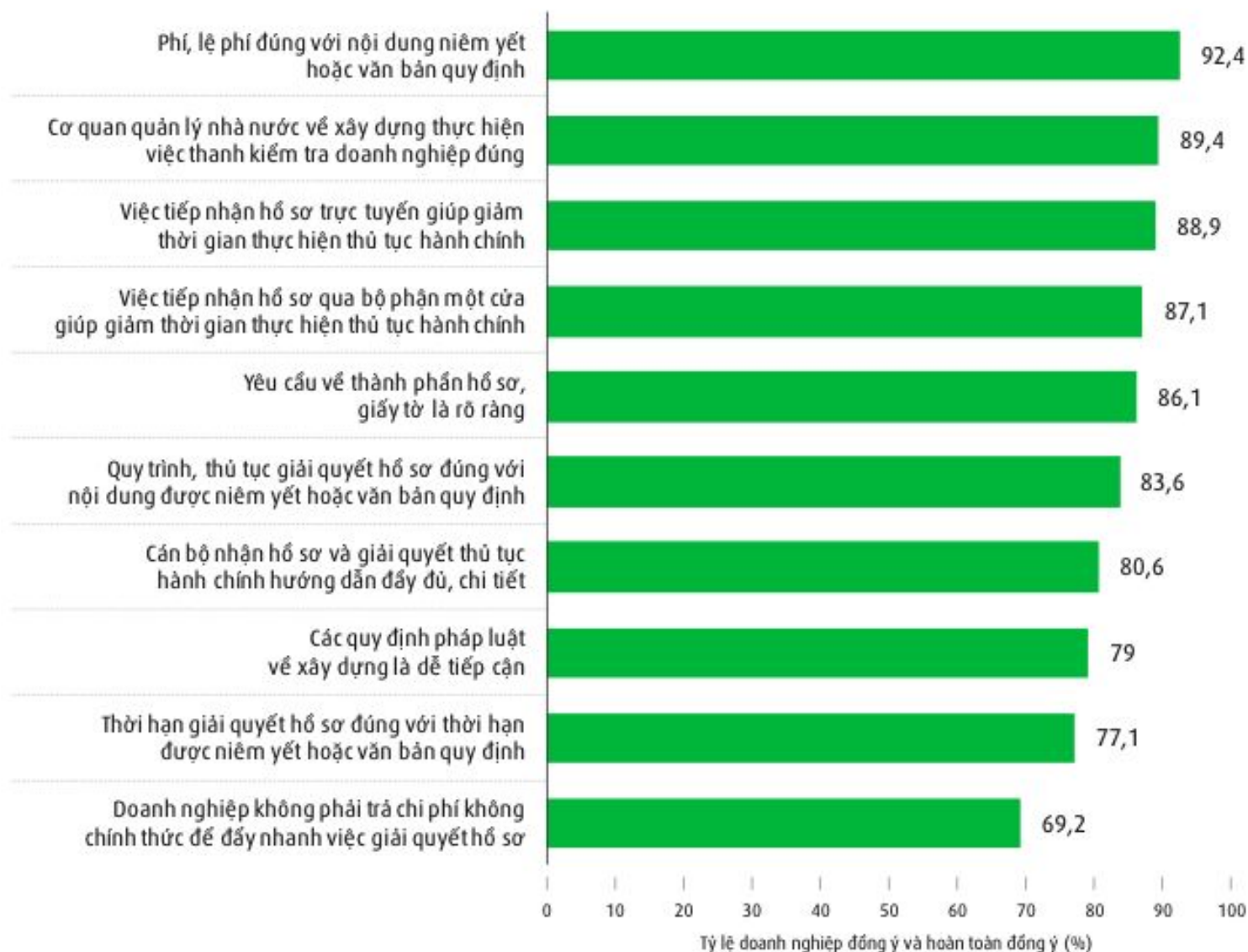
Đánh giá của doanh nghiệp về mức độ chuyển biến lĩnh vực cấp phép xây dựng

Tỷ lệ doanh nghiệp gặp khó khăn khi làm các thủ tục hành chính có liên quan đến xây dựng

Một số nhận định về việc thực hiện các thủ tục hành chính liên ngành trong lĩnh vực xây dựng

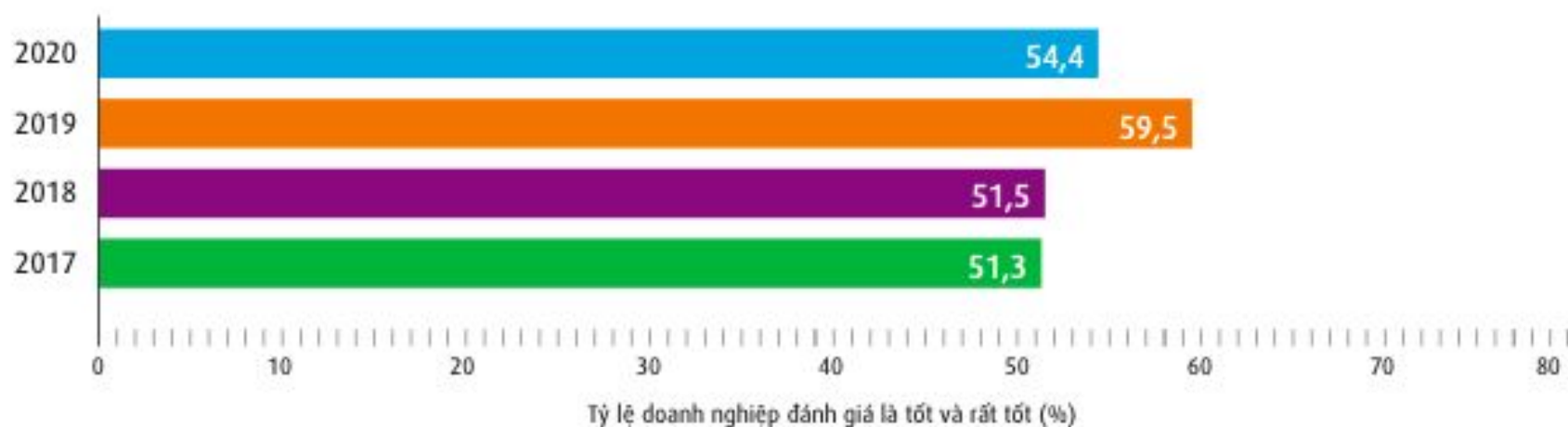

TIẾP CẬN VỐN TÍN DỤNG

- ✓ Có sự cải thiện trong năm 2019
- ✓ Tiếp cận vốn tín dụng trong năm 2020 trở nên khó khăn hơn nhiều so với năm 2019 dù đã có nhiều chính sách hỗ trợ doanh nghiệp vì COVID
- ✓ Cơ sở pháp lý cho cho thông tin tín dụng, ngân hàng mở, công nghệ tài chính vẫn chưa được ban hành

HÌNH 24

Đánh giá về mức độ chuyển biến lĩnh vực tiếp cận tín dụng từ năm 2017 đến năm 2020

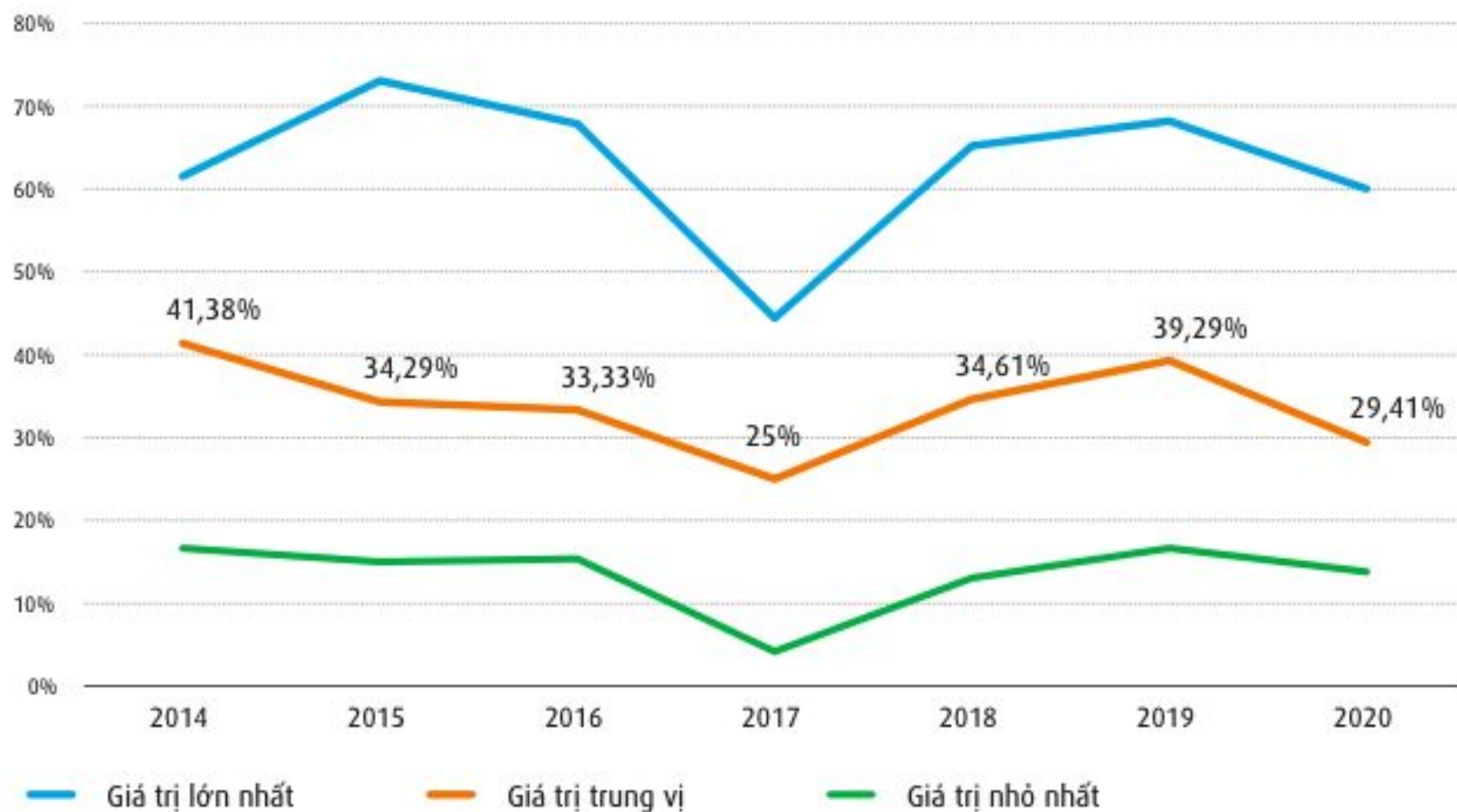
Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

ĐĂNG KÝ BẤT ĐỘNG SẢN VÀ QUẢN LÝ ĐẤT ĐAI

- ✓ Dự địa cải cách trong lĩnh vực này còn rất nhiều
- ✓ Năm 2020, có đến 71% doanh nghiệp đã từng làm thủ tục đất đai phản ánh gặp khó khăn, tăng mạnh so với mức 61% năm 2019.
- ✓ Khó khăn lớn nhất là thời gian giải quyết thủ tục lâu hơn so với quy định với 38% doanh nghiệp gặp phải
- ✓ 68% doanh nghiệp phải huỷ bỏ hoặc trì hoãn kế hoạch kinh doanh do gặp khó khăn về thủ tục đất đai
- ✓ Tính minh bạch thông tin đất đai không có nhiều cải thiện

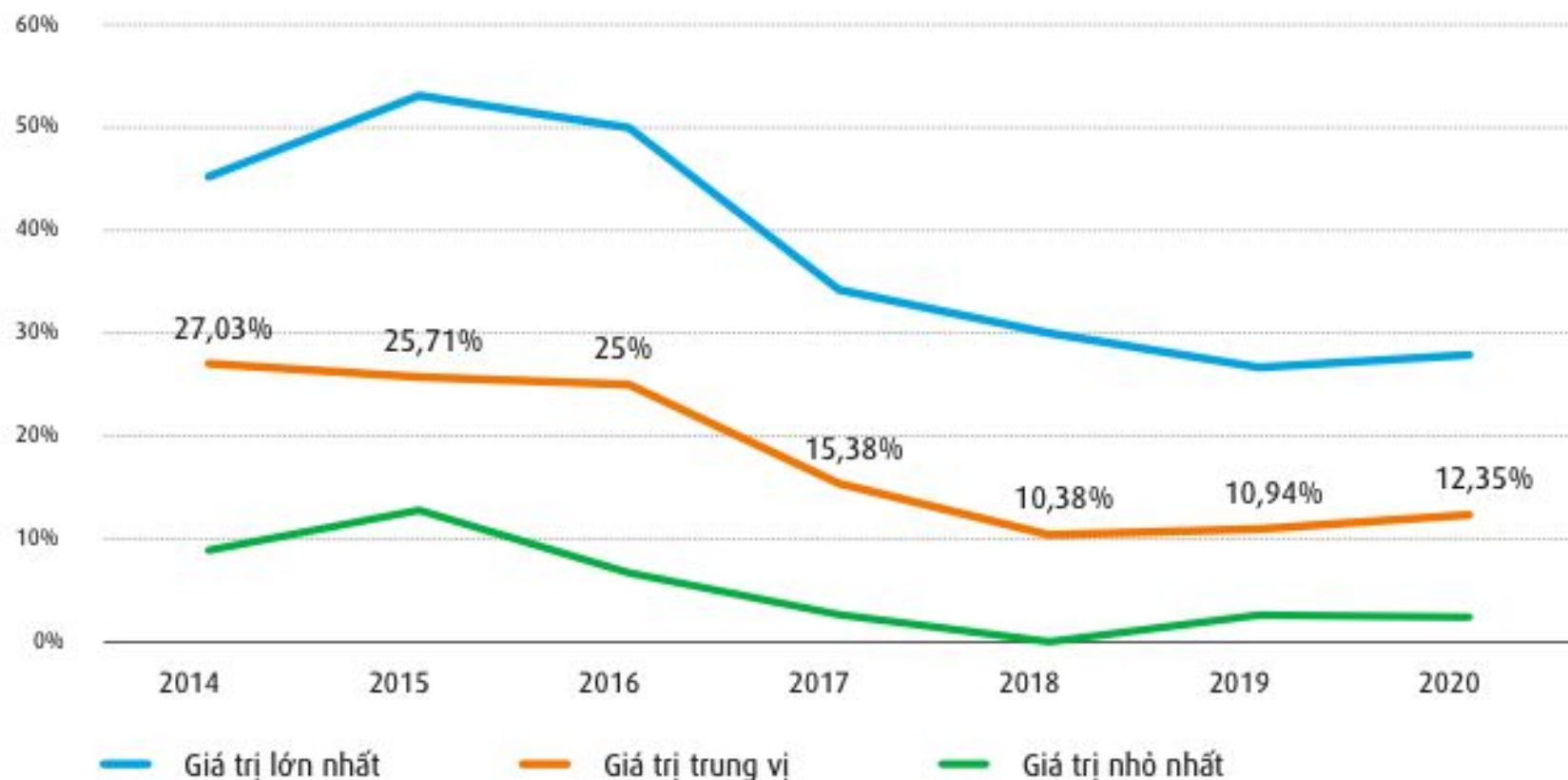
HÌNH 27

Tỷ lệ doanh nghiệp thực hiện thủ tục hành chính về đất đai trong hai năm qua nhưng không gặp bất kỳ khó khăn nào về thủ tục

HÌNH 28

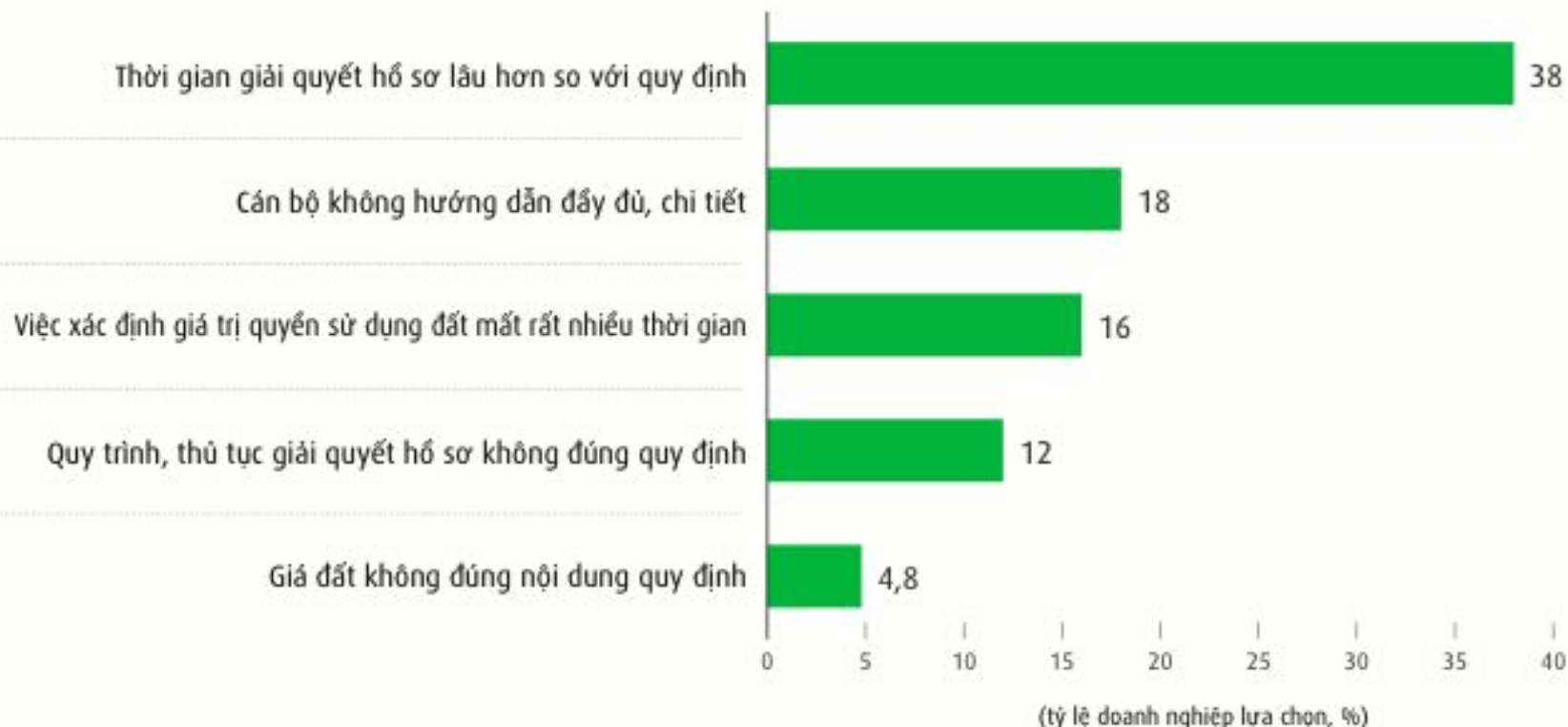
Tỷ lệ doanh nghiệp có nhu cầu được cấp Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất nhưng không có do thủ tục hành chính rườm rà hoặc lo ngại cán bộ nhũng nhiễu

Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

HÌNH 30

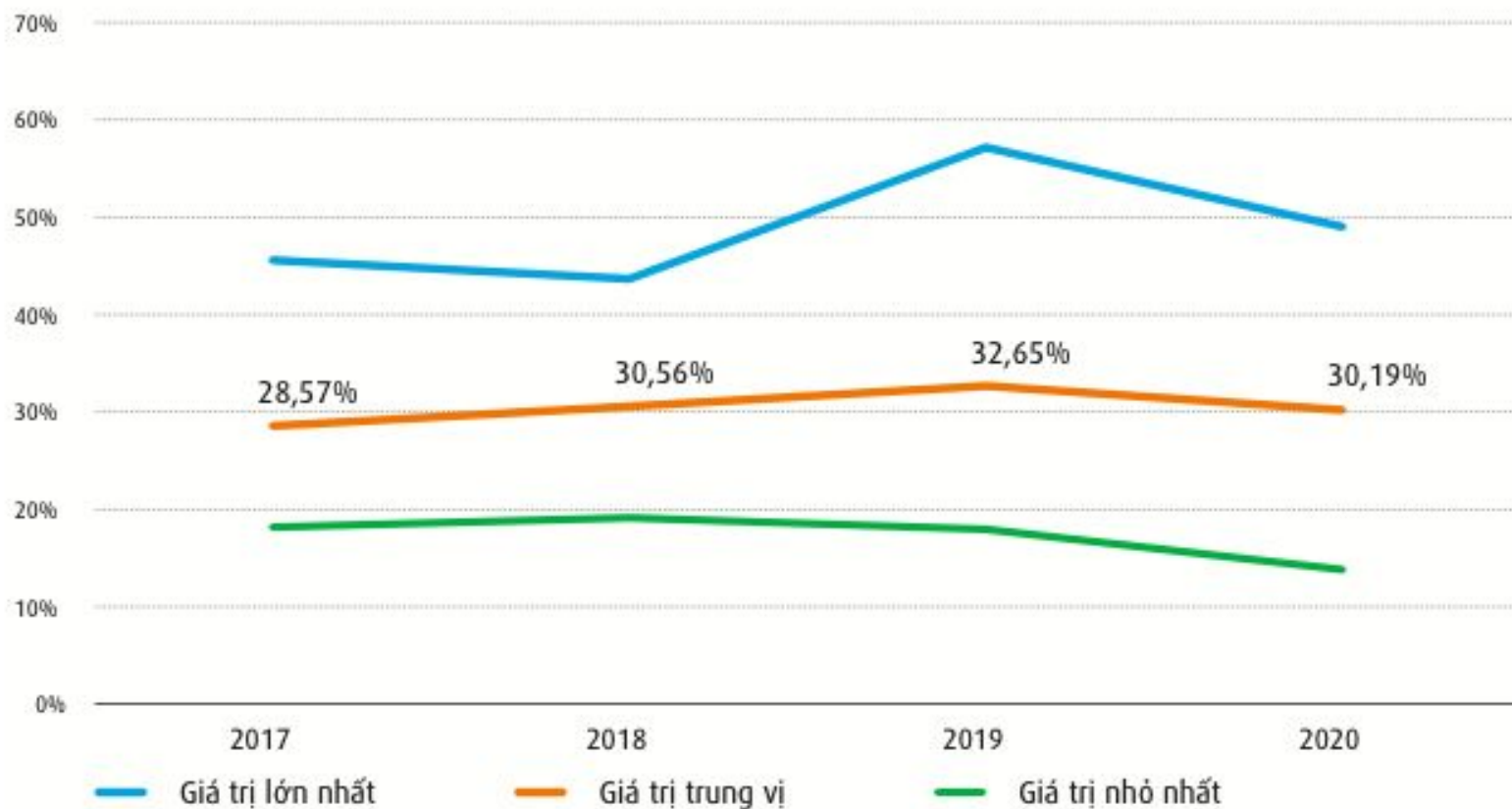
Khó khăn của doanh nghiệp khi thực hiện thủ tục hành chính đất đai

Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

HÌNH 31

Tỷ lệ doanh nghiệp cho rằng thông tin về đất đai không được cung cấp một cách thuận lợi, nhanh chóng

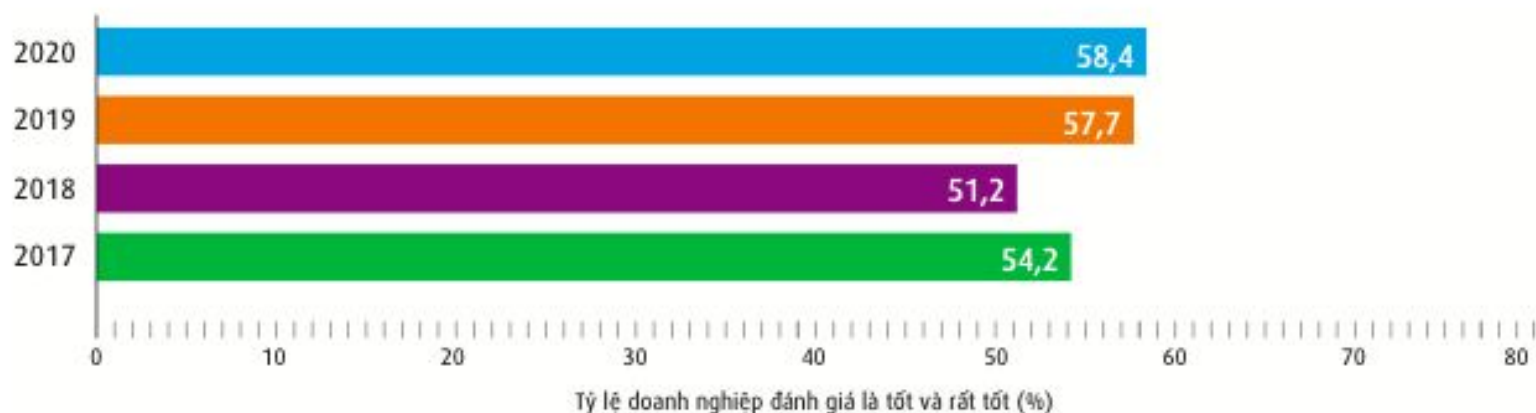
Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

CẢI CÁCH TƯ PHÁP, GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP HỢP ĐỒNG VÀ PHÁ SẢN DOANH NGHIỆP

- ✓ Ghi nhận sự chuyển biến tích cực dù vẫn điểm số vẫn thấp so với các lĩnh vực khác
- ✓ Tỷ lệ doanh nghiệp sẵn sàng sử dụng toà án để giải quyết tranh chấp tăng từ 36% năm 2016 lên 57% năm 2020
- ✓ Năm 2020, nhiều doanh nghiệp phá sản do COVID. Toà án tối cao đã có hướng dẫn toà cấp dưới xử lý các vụ phá sản
- ✓ Hiệu quả của hoạt động thi hành án dân sự ngày càng giảm
- ✓ Chưa triển khai được nộp án phí điện tử

HÌNH 32

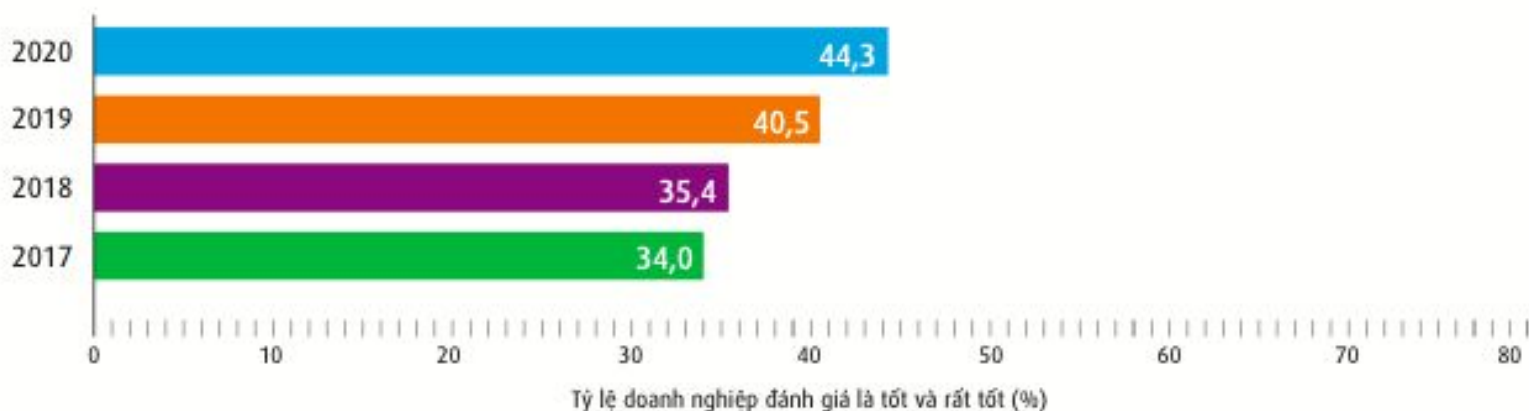
Đánh giá về mức độ chuyển biến lĩnh vực thực thi hợp đồng từ năm 2017 đến năm 2020

Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

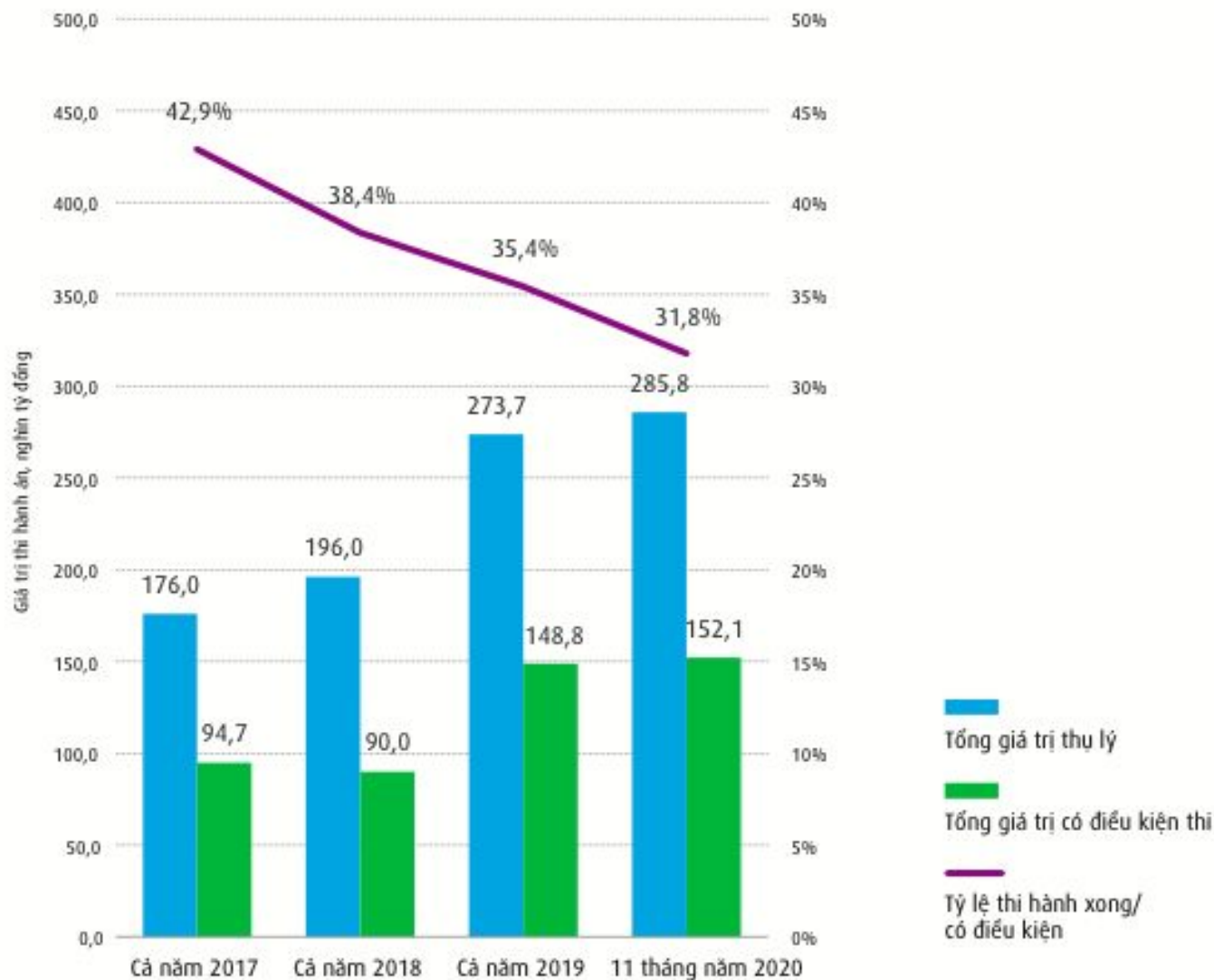
HÌNH 34

Đánh giá về mức độ chuyển biến lĩnh vực phá sản doanh nghiệp từ năm 2017 đến năm 2020

Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

Tình hình thi hành án dân sự trong giai đoạn 2017 đến 2020

Nguồn: Thống kê từ thông tin công bố công khai trên website của Tổng cục thi hành án dân sự tại địa chỉ: https://thads.moj.gov.vn/noidung/thongbao/Lists/BaoCaoThongKeTongCuc/View_Detail.aspx

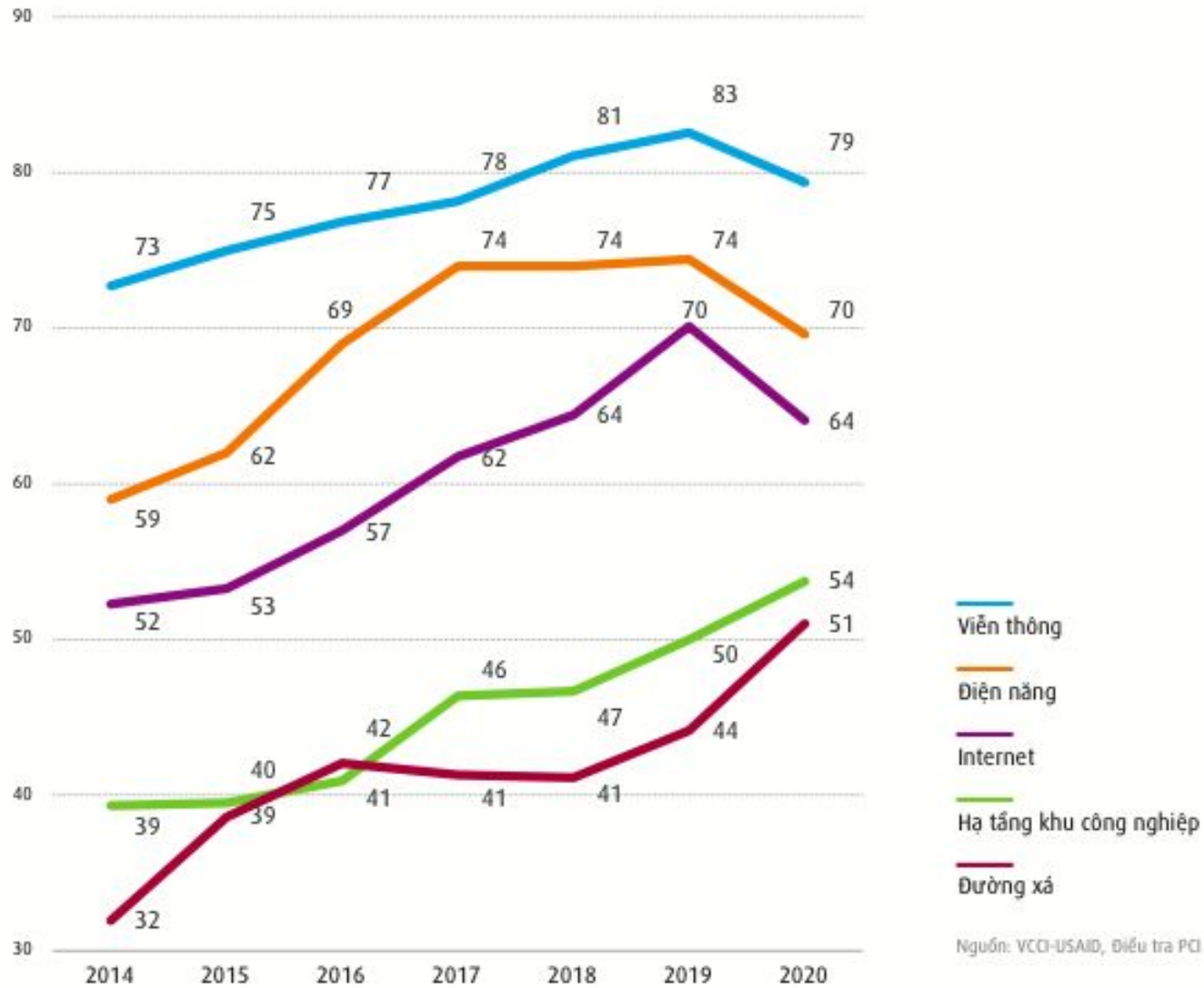
CHỈ SỐ HẠ TẦNG VÀ TIẾP CẬN ĐIỆN NĂNG

- ✓ Các loại hạ tầng cơ bản được cải thiện đáng kể trong 5 năm qua
- ✓ Do bối cảnh dịch bệnh COVID, áp lực lên dịch vụ viễn thông và internet trong năm 2020 tăng mạnh

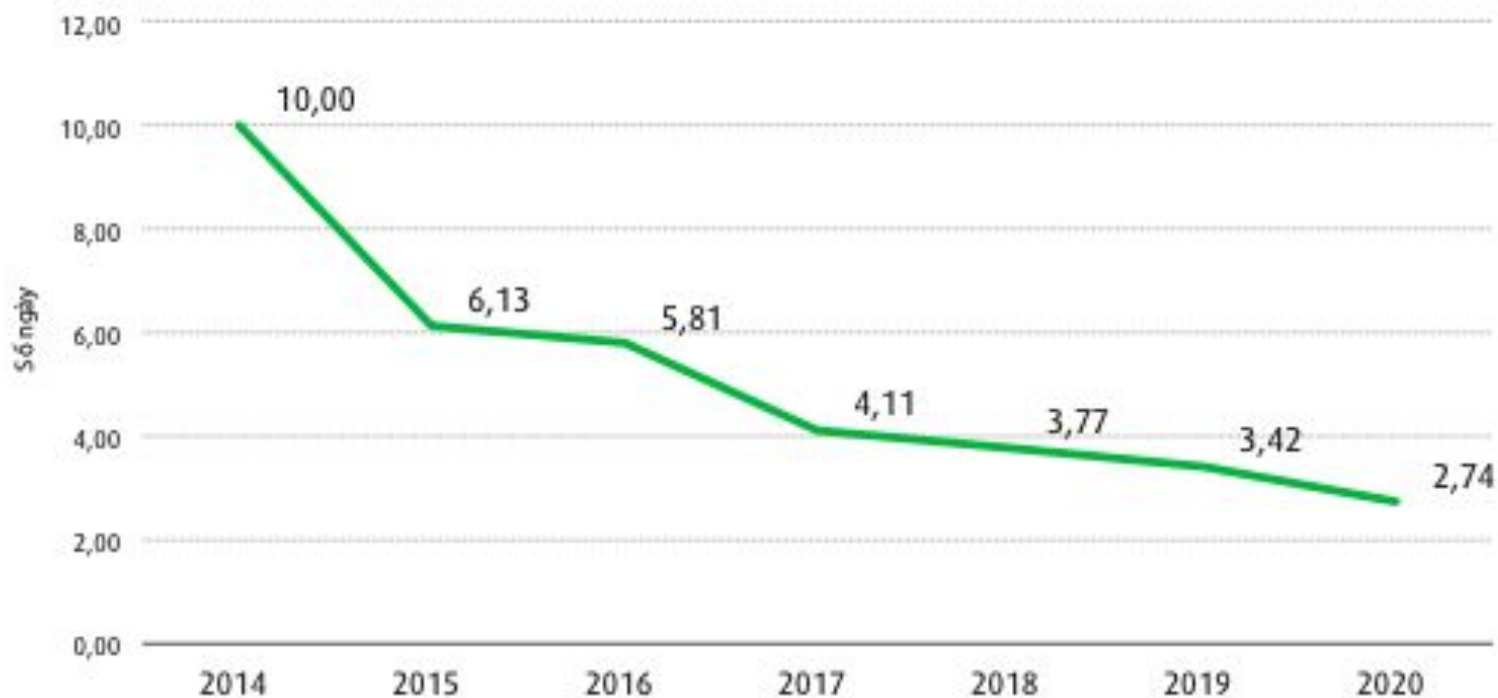
HÌNH 37

Tỷ lệ doanh nghiệp hài lòng với một số hạ tầng cơ bản từ năm 2014 đến năm 2020

HÌNH 39

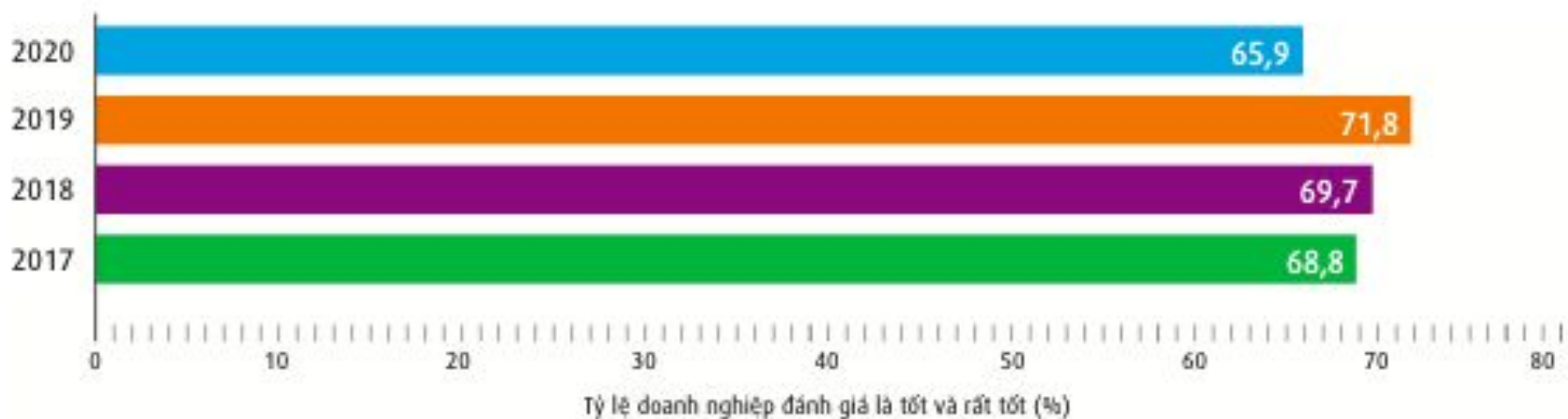
Số ngày đường sá không lưu thông được ảnh hưởng đến hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp

Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

HÌNH 40

Đánh giá về mức độ chuyển biến lĩnh vực tiếp cận điện năng từ năm 2017 đến năm 2020

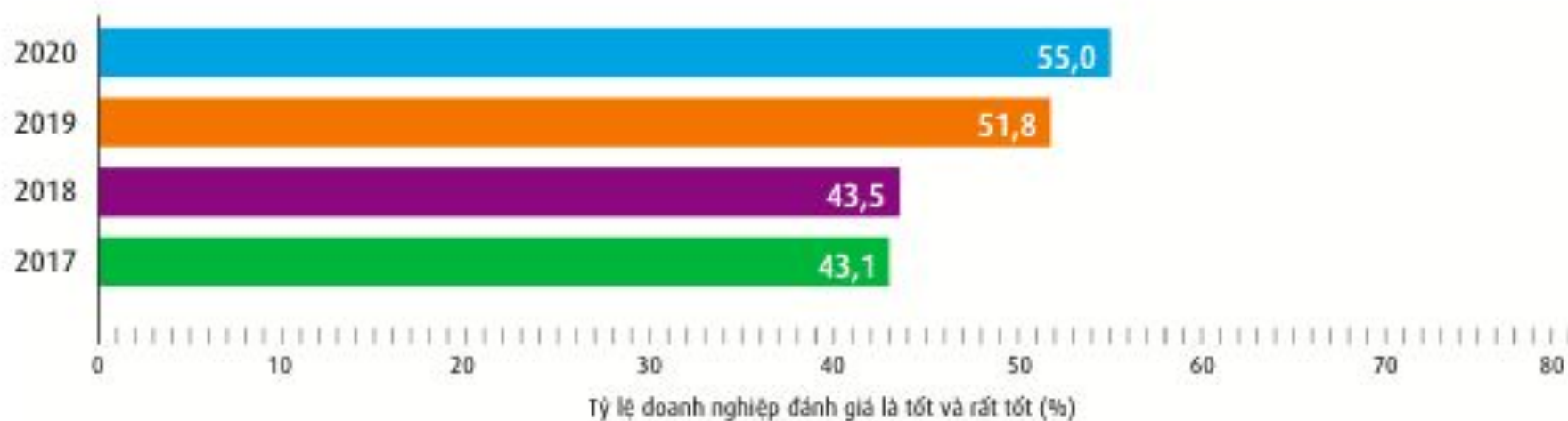
Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

XUẤT NHẬP KHẨU, KIỂM TRA CHUYÊN NGÀNH VÀ CÔNG MỘT CỬA QUỐC GIA

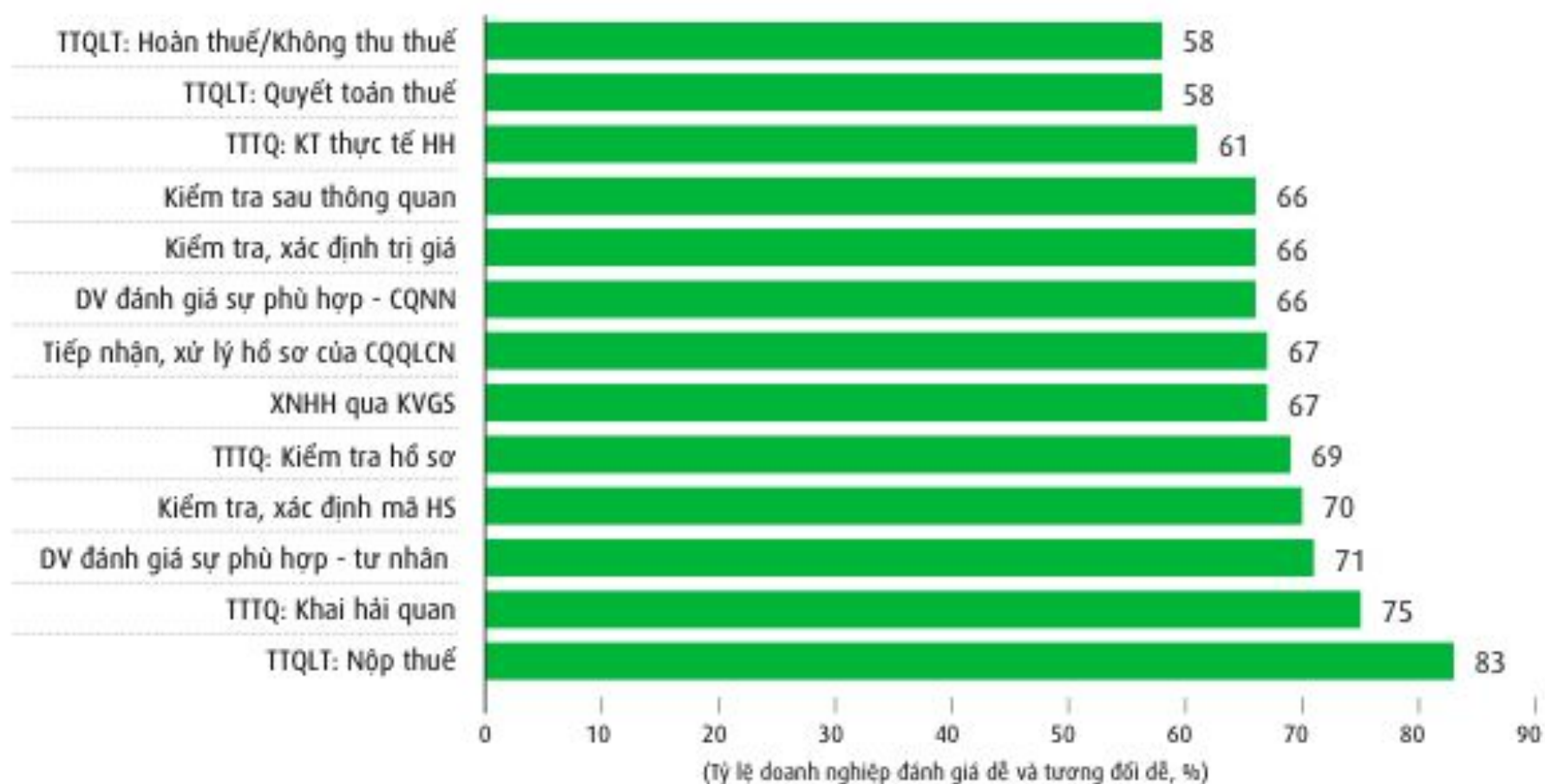
- ✓ Lĩnh vực có sự chuyển biến tích cực nhất trong các năm qua
- ✓ Đề án cải cách mô hình kiểm tra chất lượng, kiểm tra an toàn thực phẩm đối với hàng hoá nhập khẩu
- ✓ Nguyên tắc quản lý rủi ro được áp dụng rất hạn chế
- ✓ Công một cửa quốc gia:
 - Đã có nhiều cải thiện về số lượng thủ tục tích hợp, giảm nghẽn mạng, giảm thời gian làm thủ tục
 - Một số thủ tục ở cấp địa phương như Chi cục đo lường tỉnh thành phố chưa được tích hợp

HÌNH 42

Đánh giá về mức độ chuyển biến lĩnh vực xuất nhập khẩu từ năm 2017 đến năm 2020

Nguồn: VCCI-Tổng cục Hải quan-USAID, Điều tra doanh nghiệp xuất nhập khẩu

HÌNH 46**Mức độ thuận lợi/khó khăn khi thực hiện các thủ tục hành chính xuất nhập khẩu**

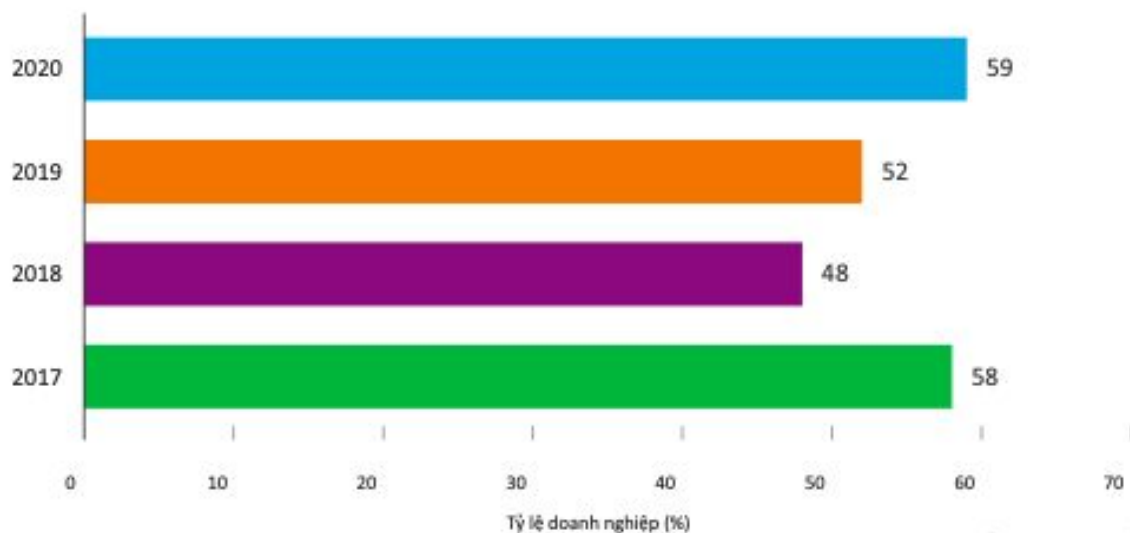
Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

CẮT GIẢM, ĐƠN GIẢN HOÁ ĐIỀU KIỆN ĐẦU TƯ KINH DOANH

- ✓ Chương trình cắt giảm, đơn giản hoá điều kiện đầu tư kinh doanh năm 2018
- ✓ Tỷ lệ doanh nghiệp xin giấy phép kinh doanh có điều kiện giảm năm 2018 và tăng dần trở lại vào năm 2019 và 2020
- ✓ Tỷ lệ doanh nghiệp gặp khó khăn khi xin giấy phép kinh doanh có điều kiện đã giảm mạnh từ 2017 đến 2020

HÌNH 47

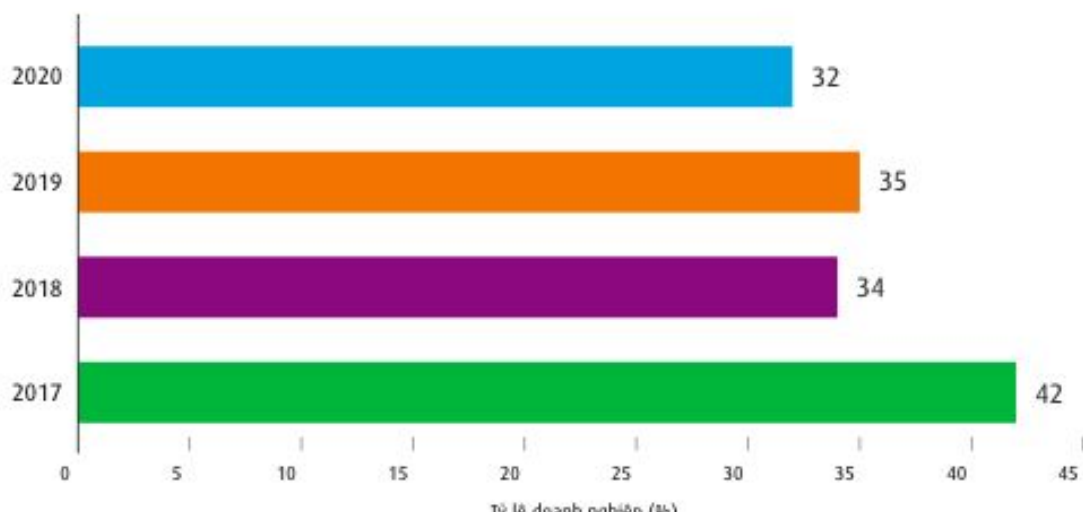
Tỷ lệ doanh nghiệp có giấy phép kinh doanh có điều kiện

Nguồn: VCCI-USAID, Điều tra PCI

HÌNH 48

Tỷ lệ doanh nghiệp gặp khó khăn khi làm thủ tục xin giấy phép kinh doanh có điều kiện

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN, THANH TOÁN ĐIỆN TỬ VÀ CUNG CẤP DỊCH VỤ CÔNG TRỰC TUYẾN

- ✓ Số dịch vụ công trực tuyến mức độ 3 và mức độ 4 tăng mạnh trong năm 2020
- ✓ Số hồ sơ làm trực tuyến vẫn còn thấp và chỉ tập trung ở một số ít loại thủ tục mang tính báo cáo
- ✓ Nghị định 45/2020/NĐ-CP về thực hiện thủ tục hành chính trên môi trường điện tử:
 - Nội dung rất tiến bộ
 - Vẫn đang trong giai đoạn đưa vào triển khai

PHẢN ÁNH VƯỚNG MẮC CỦA DOANH NGHIỆP KHI LÀM THỦ TỤC TRỰC TUYẾN

- ✓ Hệ thống bị treo, bị từ chối mà không rõ lý do
- ✓ Không thể tải tập đính kèm mà không rõ lý do
- ✓ Nộp hồ sơ nhưng không có email thông báo tiếp nhận hoặc tiếp nhận nhưng không có mã hồ sơ tra cứu
- ✓ Tra cứu tình trạng hồ sơ nhưng không trả lời hoặc không tìm thấy hồ sơ
- ✓ Xác thực tài khoản mất thời gian
- ✓ Có tình trạng nộp bản điện tử rồi vẫn bắt làm lại thủ tục giấy như mới
- ✓ Thanh toán trực tuyến rất hay bị lỗi mà không rõ lý do

MỘT SỐ NHIỆM VỤ CỤ THỂ VỀ CHUYỂN ĐỔI SỐ

- ✓ Quy hoạch băng tần và cấp phép cho 4G và 5G: đang xây dựng cơ sở pháp lý, dự định sẽ đấu giá, cấp phép vào cuối năm 2022.
- ✓ Cơ sở pháp lý cho mobile money: đã ban hành
- ✓ Cơ chế tài chính cho phí dịch vụ không dùng tiền mặt: chưa thực hiện
- ✓ Nộp phạt vi phạm giao thông trực tuyến: đã có thể thực hiện nhưng vẫn có ý kiến phản ánh chưa thân thiện

MỤC TIÊU **MỘT TRIỆU** DOANH NGHIỆP NĂM 2020

- ✓ Tính đến hết 31/12/2020, đạt **81,2%** so với mục tiêu đề ra
- ✓ Dịch bệnh COVID-19 là một trong những nguyên nhân chính của tình trạng này

TĂNG TRƯỞNG SỐ DOANH NGHIỆP MỘT SỐ ĐỊA PHƯƠNG 2015-2020

Các địa phương có mức tăng cao

- Bắc Giang: 221%
- Bắc Ninh: 185%
- Vĩnh Phúc: 168%
- Đồng Nai: 164%
- Bình Dương: 163%
- Bình Phước: 162%
- Hưng Yên: 152%

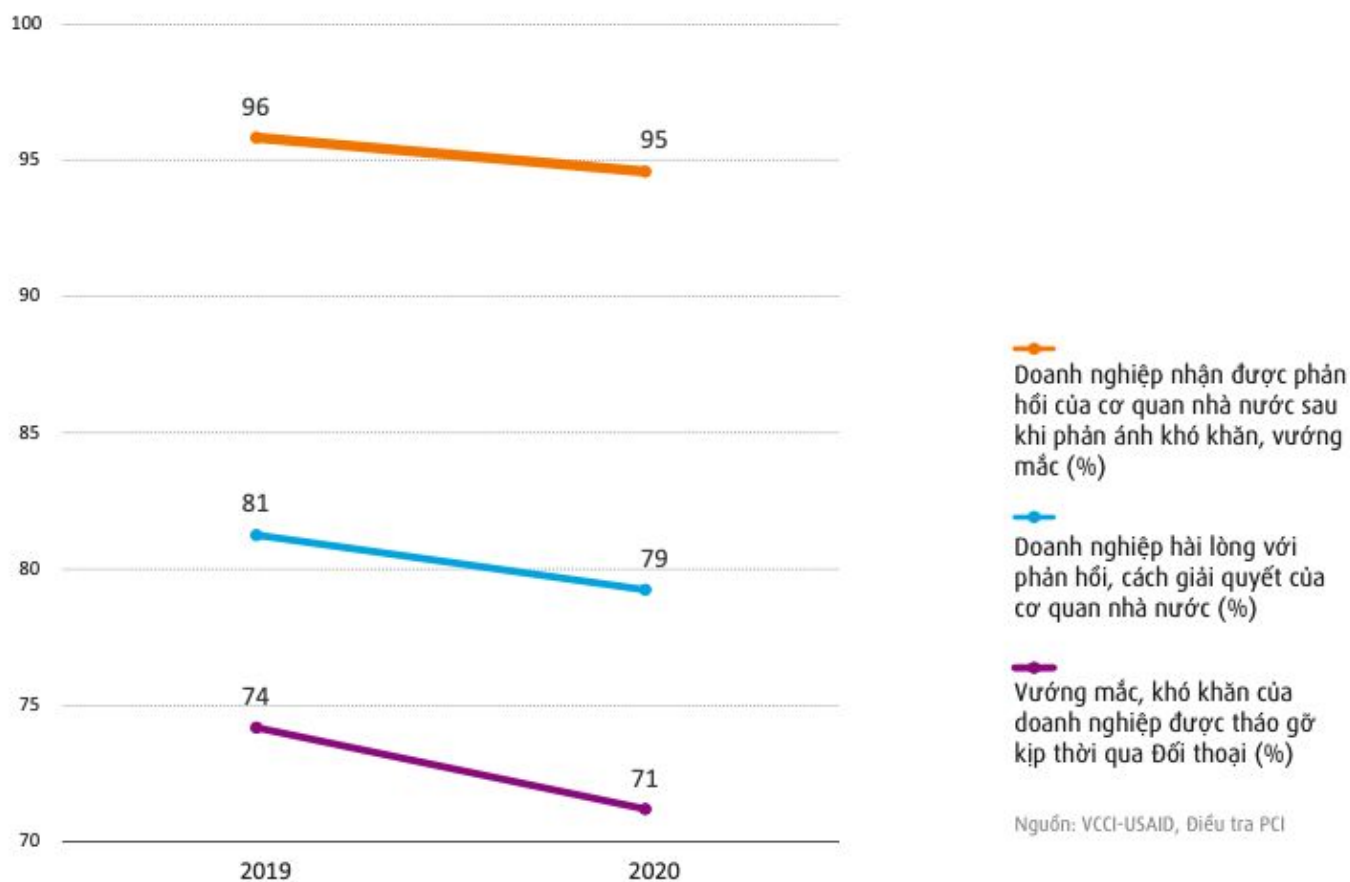
Các địa phương có mức tăng thấp

- Điện Biên: 24%
- Quảng Trị: 38%
- Bắc Kạn: 44%
- Cà Mau: 45%

TỔ CHỨC ĐỐI THOẠI, GIẢI QUYẾT VƯỚNG MẮC CHO DOANH NGHIỆP

HÌNH 50

Đánh giá công tác giải quyết vướng mắc cho doanh nghiệp năm 2019 và năm 2020

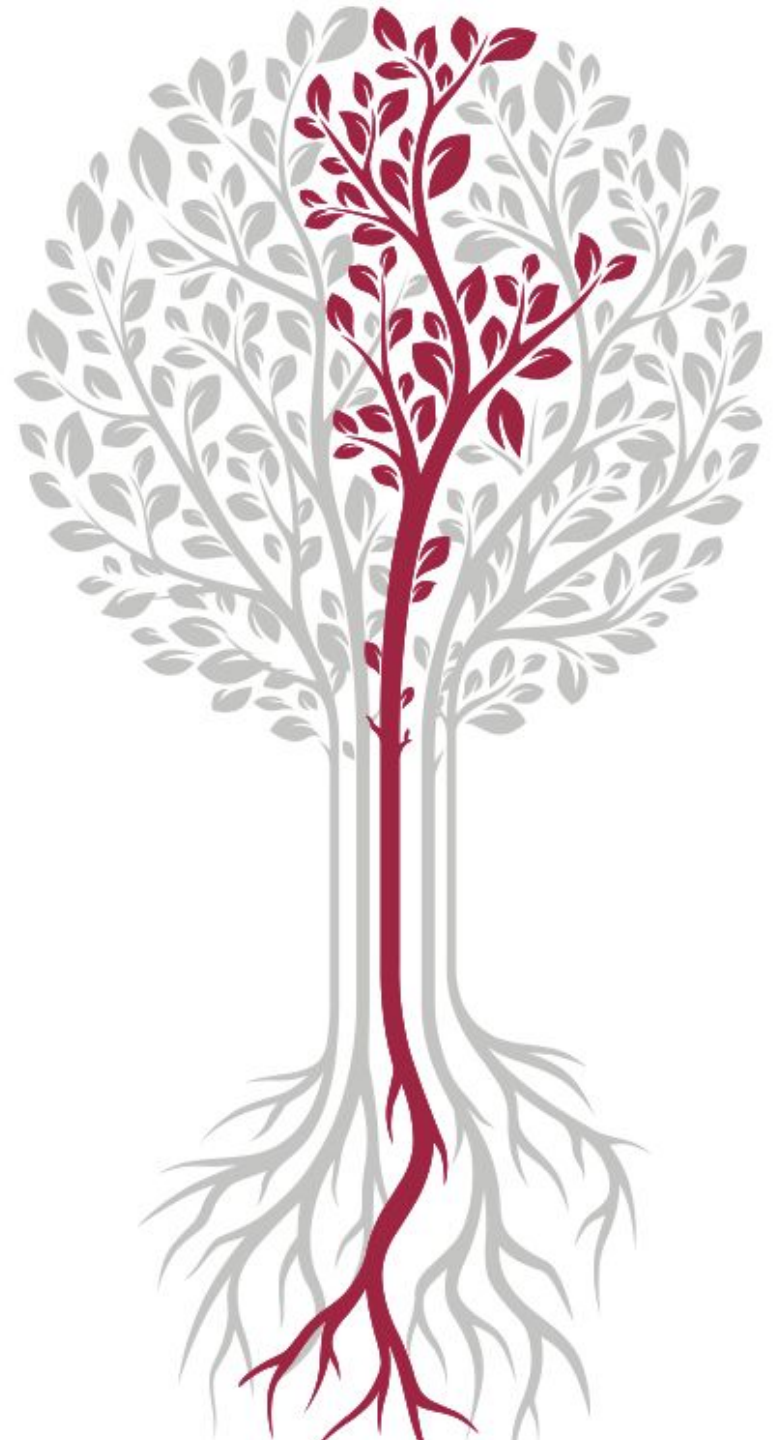

Hình thức đối thoại trực tuyến

- ✓ Được một số địa phương triển khai trong bối cảnh dịch bệnh COVID-19
- ✓ **Ưu điểm:**
 - Giảm thời gian đi lại
 - Tăng số doanh nghiệp tham gia
 - Dễ dàng xem lại bản ghi âm, ghi hình
- ✓ **Nhược điểm:**
 - Khả năng tương tác thấp, dễ phát sinh hiểu nhầm
 - Không có cơ hội tranh luận
 - Một số trường hợp bỏ qua câu hỏi khó
- ✓ Hình thức này phù hợp với phổ biến chính sách, pháp luật hơn là giải quyết khó khăn, vướng mắc

03

Kiến nghị

NHÓM GIẢI PHÁP NGẮN HẠN

- ✓ **Đăng ký doanh nghiệp:** tiếp tục giảm thời gian và ứng dụng CNTT
- ✓ **Nộp thuế:** cải thiện tính minh bạch quy định pháp luật thuế
- ✓ **Nhóm thủ tục liên quan đến xây dựng:** liên thông thủ tục hành chính
- ✓ **Tiếp cận vốn tín dụng:** hoàn thiện cơ sở pháp lý về thông tin tín dụng, công nghệ tài chính, ngân hàng mở
- ✓ **Đất đai:** sửa đổi Luật Đất đai tập trung vào vấn đề công khai, minh bạch
- ✓ **Cải cách tư pháp:** tập trung cho vấn đề thi hành án dân sự
- ✓ **Tiếp cận điện năng:** triển khai thị trường bán lẻ điện cạnh tranh và giá điện hai thành phần
- ✓ **Xuất nhập khẩu:** ban hành Nghị định và thực hiện đề án về cải cách mô hình kiểm tra chuyên ngành; áp dụng triệt để quản lý rủi ro trong cả ban hành quy định và thực thi kiểm tra chuyên ngành

NHÓM GIẢI PHÁP NGẮN HẠN

- ✓ **Công một cửa quốc gia:** Mở rộng tích hợp thủ tục kiểm tra chuyên ngành cấp địa phương
- ✓ **Điều kiện đầu tư kinh doanh:** Tiếp tục kiểm soát việc ban hành các điều kiện đầu tư kinh doanh, đặc biệt ở cấp luật
- ✓ **Dịch vụ công trực tuyến:**
 - Cần có thống kê về tỷ lệ hồ sơ trực tuyến trên tổng số hồ sơ cho từng thủ tục
 - Cần có cơ chế giám sát công vụ đối với việc cung cấp thủ tục trực tuyến
 - Cơ chế giám sát độc lập hệ thống Cổng dịch vụ công, bảo đảm không có lỗi vận hành
- ✓ **Đối thoại với doanh nghiệp:** Áp dụng hình thức đối thoại trực tuyến trong trường hợp cần tuyên truyền phổ biến chính sách và vẫn đối thoại trực tiếp trong trường hợp giải quyết khó khăn, vướng mắc

| Nhóm giải pháp dài hạn

- ✓ Tiếp tục đơn giản hoá thủ tục hành chính, cắt giảm điều kiện đầu tư kinh doanh và kiểm tra chuyên ngành
- ✓ Tập trung vấn đề cải cách tư pháp (đặc biệt là khâu thi hành án dân sự)
- ✓ Đặt ra mục tiêu, nhiệm vụ thực chất hơn về cung cấp dịch vụ công trực tuyến
- ✓ Minh bạch hoá và áp dụng quản lý rủi ro trong quản lý nhà nước
- ✓ Sự ổn định chính sách trong các lĩnh vực đầu tư lớn như chế tạo, hạ tầng
- ✓ Tập trung vào vấn đề môi trường kinh doanh của các doanh nghiệp kinh tế số

Trân trọng cảm ơn!

Đậu Anh Tuấn

Trưởng Ban Pháp chế,
Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam
tuanda@vcci.com.vn

